

Gelecek Kuşakların Sağlıklı bir Ortamda Yaşama Hakkına İlişkin DTB Kararı

DTB 71. Genel Kurulunda kabul edilmiştir.

Cordoba, İspanya, Ekim 2020

GİRİŞ

İklim değişikliği ile bağlantılı yangınların, fırtınaların, buzul erimelerinin, sıcak dalgalarının ve başta yağmur ormanları olmak üzere ormansızlaşmanın katlanarak artışı kaybedilecek zaman olmadığını göstermektedir. Hem iklim krizini durdurmak hem de duruma uyum sağlamak için uluslararası ve ulusal politikaları belirleyenler ve karar vericiler tarafından yaşama geçirilmek üzere gerekli değişikliklerin yapılmasını tetikleyecek çabaların hızlandırılması ivedi bir gereklilik haline gelmiştir.

İklim değişikliği ve hava kirliliği birbiriyle yakından bağlantılı olgulardır; her ikisi de insan sağlığı üzerinde büyük etkilere sahiptir ve fosil yakıtların kullanımının yol açtığı insan kaynaklı emisyonlar nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) tarafından kurulan Temiz Hava Girişimi, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), BM Çevre Programı (BMÇP) ve İklim ve Temiz Hava Koalisyonu (THK) gibi uluslararası yapılar tarafından da belirtildiği gibi, tüm hükümetler, araştırmacılar ve hükümet dışı kuruluşlar hava kirliliği ve iklim krizini birlikte ele alacak çalışmalara acilen başlamalıdır.

İklim değişikliği sorununun ivediliği ve karmaşıklığı dikkate alındığında bu krizin nedenlerinin önüne geçilmesi küresel düzeyde bir değişim yaratılmasını gerekli kılmaktadır. Dolayısıyla Dünya Tabiipleri Birliği (DTB); politikacılar, politikaları belirleyenler ve yargıçlar gibi uluslararası, ulusal, bölgesel ya da yerel düzeylerdeki karar vericilere iklim krizinin ivediliğini, karmaşıklığını ve diğer konularla bağlantılarını dikkate alarak iklim adaleti adına gelecek kuşakların haklarını korumak üzere hemen harekete geçmeleri çağrısında bulunmaktadır.

İklim krizi ekosistemlerde ciddi bir kayba, hasara ya da yıkıma ve kültürel tahribata yol açmaktadır; ki bu durum dünyada yaşayan herkesi ağır biçimde etkilemektedir. Gelecek kuşakların yaşama hakkının güvence altına alınabilmesi için, hava, su ve toprak kirliliğinin yanı sıra özellikle iklim krizine neden olan emisyonların kaynağı durumundaki kirleticilere karşı ulusal ve uluslararası ölçekte yasal bağlayıcılığı olan önlemler alınması ivedi bir gerekliliktir.

Sağlık çalışanlarının insan yaşamına özen göstermek, saygı duymak ve korumakla yükümlü oldukları kadar aynı özeni ve koruyuculuğu gelecek kuşakların ve doğadaki her tür yaşam biçiminin yaşam hakkına da gösterme görevleri vardır. DTB, gelecek kuşaklar dahil herkesin sağlıklı ve üretken yaşamlar sürebilmesi için gereken çevresel, ekonomik ve toplumsal kaynaklara sahip olma hakkına inanır: örneğin temiz hava, toprak, su ve gıda güvenliği gibi. Dolayısıyla DTB, iklim kriziyle mücadelede gerekli değişikliklerin ve çözümlerin önünü açma açısından öncü davranmak gibi tarihsel bir sorumluluk altındadır.

ÖNERİLER

DTB üyelerine ve ilgili diğer kuruluşlara aşağıda sıralanan;

1. Üyelere ülkelerindeki ilgili yapılarla birlikte çalışma çağrısında bulunarak iklim kriziyle birlikte hava, su ve toprak kirliliğine neden olduğu ve böylelikle gelecek kuşakların yaşam hakkını tehdit ettiği kanıtlanan sera gazı emisyonlarının kaynağı durumundaki kirleticilere karşı ulusal ve uluslararası ölçeklerde yasal bağlayıcılığı olan yaptırımların ve politikaların gerekliliği konusunda farkındalık yaratması,
2. Tüm ulusal hükümetlere, politikaları belirleyenlere, araştırmacılara ve sağlık çalışanlarına, sanayinin yanı sıra kişiler tarafından da kullanılan, iklim krizi, hava, su ve toprak kirlenmesine yol açan fosil yakıt kullanımı kaynaklı sorunlara karşı mücadele adına harekete geçerek kapsamlı politikalar geliştirilmesi ve uygulanması çağrısında bulunulması,
3. Tüm sağlık çalışanlarının, medyanın, hükümetlerin ve hükümet dışı kuruluşların, iklim değişikliğini 'iklim krizi' olarak tanımlamaya; ülke, eyalet ya da il, bölge, kent ve yerel yönetim düzeyindeki yöneticilerin toplum çapında bir eylem başlatmak üzere iklim acil durumu ilan etmeye çağrılması. Ayrıca medyanın, gelecek kuşaklar için yaşam hakkı kavramını ve bunun anlamını yaygınlaştırıcı çalışmalara özendirilmesi,
4. Çevresel sorunların sağlıkla ilgili etkilerinin eleştirel biçimde düşünülmesi, iklim krizinin nedenleri, etkileri/boyutları konusunda farkındalık yaratılması ve gelecek kuşakların haklarının ve sağlığının korunmasına yönelik çözümler geliştirebilen sağlık çalışanlarının yetiştirilebilmesi için tıp fakültelerinin müfredatlarının güncellenmesi ve çevre sağlığıyla ilgili zorunlu dersler eklenmesi,
5. Fosil yakıt kullanımıyla iklim krizine ve hava kirliliğine yol açan sanayi kuruluşlarına yeni izinler verilmesini önlemek üzere savunuculuk çalışmaları yapılması ve disiplinler arası kampanyalar düzenlenmesi,
6. Ulusal hükümetlere ve DSÖ gibi uluslararası örgütlere, yeni kurulacak sanayi tesislerinin çevre koruma ve değerlendirme alanında izin, izleme ve kontrol prosedürlerine ilişkin bu tesislerden kaynaklanan emisyonların sağlık üzerindeki etkilerini sınırlama açısından daha sıkı düzenlemeler benimsemelerini teşvik için çağrıda bulunulması,
7. Hava kirleticilerini (örneğin yer yüzeyi ozonu ve partikül madde gibi) ve karbon emisyonlarını azaltarak, yürüyüş ve bisiklet kullanma gibi aktiviteleri artırarak, kamu taşımacılığında daha fazla yararlanarak ve iklimsel adalete katkıda bulunacak bitkisel temelli beslenmeye ağırlık vererek sağlık alanındaki yararları azamiye çıkaracak politikaların aktif biçimde savunulması. Uluslararası, ulusal,

- eyalet ya da bölge, kent ve yerel yönetim düzeyindeki yönetimlere DSÖ Dış Ortam Hava Kalitesi Rehberi değerlerinin tutturulmasını sağlayacak hava kalitesi ve iklim değişikliği politikalarını benimseyip uygulamaları çağrısında bulunulması,
8. Kamuoyuna yönelik kampanyalar ve savunuculuk çalışmalarıyla ulusal, eyalet ya da bölge, kent ve yerel yönetimlerine fosil yakıta dayalı sanayilere verilen sübvansiyonları kesmeleri ve bu sübvansiyonları diğer kaynaklara adil geçişe, enerji-etkin önlemlere, yeşil enerji kaynaklarına doğru ve kamusal refahı desteklemek amacıyla yönlendirmeleri çağrısında bulunulması,
 9. Düşük karbonlu ekonomiye geçişten olumsuz etkilenen işçiler ve topluluklar için adil bir geçiş sağlayacak politikalar geliştirilmesi ve yeşil işlere geçiş yatırımlarıyla sosyal koruma sağlanması için hükümetlere ve özel sektöre çağrıda bulunulması,
 10. Ulusal, eyalet ya da kent ve yerel yönetimlere, endüstriyel tarım, hayvancılık ve ormansızlaşma gibi iklim krizinin diğer nedenleri konusunda harekete geçerek, sürdürülebilir tarımsal-ekolojik uygulamalara öncelik tanıyıp bunları mümkün kılacak, endüstriyel tarımın yaygınlaşması adına sürmekte olan ormansızlaşmayı durduracak, endüstriyel hayvancılık temelli tarım ve çevreye zarar veren tarım ve balıkçılık politikalarına bağımlılığı azaltacak yasal ticaret ve finansman politikalarını yaygınlaştırma çağrısında bulunulması,
 11. Ulusal, eyalet ya da kent ve yerel yönetimlere, bir yandan çiftçilere ve tüketicilere pek çok yarar sağlarken diğer yandan gereksinim duyulan değişimi sağlayabilecek bir küresel destek ağı sağlanması ve karbonu toprakta tutan onarıcı tarımsal çözümleri yaygınlaştırmak üzere insan kapasitesine ve bilgi altyapısına yatırım yapılması çağrısında bulunulması. Karbon emisyonlarını azaltabilecek, tarımla uğraşan toplulukların geçimini destekleyebilecek ve gelecek kuşakların gıda güvenliğini sağlayabilecek dayanıklı ve kendini yeniden üretebilen yerel gıda sistemleri oluşturulmasının öneminin vurgulanması,
 12. Sağlık sektörünün de katılımıyla ulusal hükümetlere ulusal uyum planları hazırlamaları; iklim krizinin etkilerini, bu etkilerden zarar görebilirliği ve sağlık alanında yapılacak uyarlamaları ülke ölçeğinde değerlendirmeleri çağrısında bulunulması

önerilerinde bulunur.